

LANDELIJK NIEUWS

Lespakket duinen

DEN HAAG - Onlangs is er bij de Rijksvoorlichtingsdienst een lespakket over de duinen uitgekomen, dat bedoeld is voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De Stichting Duinbehoud heeft aan de totstandkoming van dit materiaal meegewerkt. Het pakket bestaat uit een videoband (15 minuten), een leerlingenboekje met algemene informatie en twee werkboekjes voor de vakken aardrijkskunde en biologie.

Naast het lespakket zijn inmiddels ook buitenlandse versies van de succesvolle film/video "Duinbehoud" gemaakt. De engelse, duitse en nederlandse VHS-band kunt u bij de Mediathèque van de RVD bestellen (070-3564201; kosten f45,- incl. porto). De nederlandse versie is voor donateurs met korting ook bij Stichting Duinbehoud te bestellen (kosten f40,- incl. porto).

Voor meer informatie over een complete voorlichtingsavond rond de film kunt u nog steeds contact opnemen met Hanneke Meesters of Jaco Boer (071-131800). J.B.

Jacht en Wildbeheer

DEN HAAG - In de nota Jacht en Wildbeheer van het ministerie van LNV worden voorstellen gedaan voor het beleid ten aanzien van jacht en wildbeheer voor de toekomst. In de nota komen een drietal punten

aan de orde die van groot belang zijn voor de duinen.

Van een aantal gebieden, de zogenaamde grootschalige natuurgebieden, wordt erkend dat jacht en de functie natuur niet samengaan. In deze gebieden wordt voorgesteld de jacht te verbieden. De duinen worden echter niet als grootschalig gebied genoemd terwijl ook hier de gevolgen van de jacht, zoals de rustverstoring, zeer groot zijn. Stichting Duinbehoud dringt daarom aan op een uitbreiding van het aantal grootschalige natuurgebieden. Zij stelt voor in alle gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur de jacht te verbieden. Slechts in incidentele gevallen is afschot in een natuurgebied aanvaardbaar. Dit is alleen het geval als het nodig is voor een goed natuurbeheer of als er sprake is van zeer grote schade die niet op een andere manier te voorkomen is.

Volgens de nota Jacht en Wildbeheer moet het opstellen van wildbeheerplannen gestimuleerd worden. In zo'n plan kan worden aangegeven hoe de afstemming tussen jacht en wildbeheer moet plaatsvinden. Omdat er in gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur geen jacht zou mogen plaatsvinden, is het opstellen van een wildbeheersplan voor deze gebieden volgens Stichting Duinbehoud niet nodig. Voor deze gebieden zou een faunabeheerplan opgesteld moeten worden. In dit plan moet staan welk beheer ten aanzien van de fauna noodzakelijk is en in welke gevallen evt. afschot als middel toegepast kan worden. Als er vanuit het oogpunt van natuurbeheer of ter voorkoming van grote schade afgeschoten moet worden, dan moeten soort, aantal, tijdstip, plaats en technische uitvoering zo nauwkeurig mogelijk worden

Jacht in de duinen moet stoppen (foto: Fred Hess).

vastgesteld zodat de rust zo min mogelijk wordt verstoord en het doel zo precies mogelijk bereikt wordt.

Tenslotte wordt in de nota Jacht en Wildbeheer voorgesteld om soorten die niet van nature in Nederland thuis horen vrij te laten bejagen door iedereen met een jachtvergunning. Om te beginnen zouden de Moeflon, de Verwilde kat en het Damhert vogelvrij worden verklaard. Met name tegen het afschieten het Damhert daar waar het leeft binnen de Ecologische Hoofdstructuur (onder andere in de duinen op Walcheren) maakt de Stichting bezwaar want jacht hoort in deze gebieden niet thuis. Er is ook geen reden tot afschieten van het Damhert want deze soort veroorzaakt geen schade en het is voor bezoekers van een natuurgebied juist een leuk gezicht. Belangrijker is echter dat het openen van de jacht op het Damhert in de toekomst de weg vrij zou kunnen komen voor het onbeperkt afschieten van andere soorten zoals het Konijn. Het Konijn komt "pas" sinds de Middeleeuwen in Nederland voor en is daardoor volgens sommigen een uitheemse soort of exoot. In tegenstelling tot wat veel mensen denken is het Konijn een zeer nuttig dier. In de duinen gaat het de vergrassing tegen en is daarmee van onschatbare waarde voor het behoud van dit gebied. L.B.

Giften en legaten

Sinds kort kent de Stichting Duinbehoud een nieuw lidmaatschap: "donateur voor het leven". Door een éénmalige donatie (of gift) kunt u het werk van de Stichting Duinbehoud steunen en bent u verzekerd van toezending van het kwartaalblad DUIN. De minimum-donatie voor particulieren is f 800,- en 65-plussers betalen f 500,-.

Over giften is meer te vertellen dan je op het eerste gezicht zou denken, o.a. over de fiscale gevolgen hiervan. De Stichting Duinbehoud is in fiscale zin een "het algemeen nut beogende instelling". Dit heeft soms aantrekkelijke gevolgen voor de heffing van inkomstenbelasting, voor betaling van schenkingsrecht en voor betaling van successierecht. Als u per bank of giro een gift doet aan Stichting Duinbehoud is deze aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Dat wil zeggen dat giften aan Duinbehoud te zamen met giften aan andere daarvoor in aanmerking komende het algemeen nut beogende instellingen aftrekbaar zijn voorzover deze giften per kalenderjaar meer bedragen dan 1% van uw onzuivere inkomsten en maximaal tot 10% van uw onzuiver inkomen. Voor deze berekening worden dus alle giften aan zulke algemeen nut beogende instellingen samengesteld.

Genoemd minimum en maximum vervalt zelfs helemaal als u bij notariële akte aan

Stichting Duinbehoud zou schenken op basis van ten minste 5 jaarlijkse termijnen. Daarvoor is dan vereist dat het bij de notariële akte verschuldigd zijn van elke jaarlijkse termijn, afhankelijk is gesteld van het in leven zijn van de schenker. Aldus kan elke betaalde termijn volledig, zonder minimum of maximum, van het belastbaar inkomen worden afgetrokken.

Omdat de Stichting Duinbehoud een het algemeen nut beogende instelling is, zijn legaten aan de Stichting Duinbehoud of schenking doorgaans vrijgesteld van successierecht en schenkingsrecht. Over een legaat is geen successierecht verschuldigd zolang een bedrag van f 13.590,- niet wordt overtroffen. Recht van schenking of schenkingsrecht is niet verschuldigd mits (bij eenmalige schenking) een bedrag van f 6.795,- niet wordt overschreden. Genoemde bedragen worden jaarlijks aangepast met een inflatiecorrectie.

Zoals dat met fiscale zaken meestal het geval is, vormt de hiervoor gegeven informatie niet meer dan het topje van de ijsberg. Er is bijvoorbeeld niet bij stilgestaan dat ook bedrijven fiscaal aftrekbaar aan de Stichting Duinbehoud kunnen schenken.

Als u vragen heeft over het voorgaande, schrijf dan naar de Stichting Duinbehoud, Postbus 11059, 2301 EB Leiden. U kunt ook een notaris om informatie vragen.

M.J.

Bescherming Noordzee

UTRECHT - De Natuurbeschermingsraad dringt aan op het vormen van reservaten in de Noordzee. Dit is nodig om de achteruitgang van flora en fauna te stoppen. Naast milieuverontreiniging is verstoring van het leefgebied een belangrijke oorzaak van de achteruitgang. Vooral de boomkor-visserij, de mijnbouw, intensief scheepvaartverkeer en de recreatie zijn hiervan de oorzaak. De Raad noemt vier gebieden die in aanmerking komen voor deze reservaatstatus waaronder de Voordelta en de Waddenkust. In deze reservaten moet de natuur ongestoord haar gang kunnen gaan. Versturende activiteiten mogen in deze gebieden niet plaatsvinden. L.B.

Faunabeleid

EDE - Op zaterdag 4 april 1992 wordt door de Stichting Kritisch Faunabeheer een congres georganiseerd onder de titel "Kritisch Faunabeleid". Het doel van dit congres is om te komen tot uitspraken over hoofdlijnen voor een ethisch, maatschappelijk en biologisch verantwoord faunabeleid in Nederland en voor de daartoe vereiste wetgeving. Het congres vindt plaats in de De Reehorst te Ede. Voorzitter is mr. P.C.E. van Wijnen, advocaat te Breda en lid van de Natuurbeschermingsraad.

Op het congres zal over de verschillende diersoorten in groepen worden gediscussieerd. Voor nadere inlichtingen en inschrijving: G.J. van Wees (055-422873), S.H.D. Voss (055-421362) of mw. A.P. de Jong (020-6410798). M.J.

Waternvervuiling

DELFT - Van 18 tot 22 mei 1992 organiseert het RBA Centre van de TU-Delft een internationaal symposium over "duurzame ontwikkeling van de stroomgebieden van grensoverschrijdende rivieren".

Het RBA Centre werd in 1989 opgericht ten behoeve van onderzoek op het gebied van de juridische, organisatorische, beleids- en planingsaspecten van internationaal stroomgebiedbeheer. Het richt zich met name op de stroomgebieden van Rijn en Donau. Op het symposium komen de volgende onderwerpen aan de orde: waterkwaliteit; waterbodemonreiniging; ontwikkeling en natuurbescherming; milieu-effektrapportage voor internationale rivieren; projectstudies over internationale rivieren.

Behalve 6 plenaire zittingen met gevraagde sprekers worden 6 werkgroep-bijeenkomsten gehouden, waar de deelnemers hun papers kunnen verdedigen.

Informatie over het symposium is verkrijgbaar bij prof. mr. J. Wessel, 015-783565.

M.J.

Waterbesparing

RIJSWIJK - Waterbesparing staat volop in de belangstelling. Dit is niet zo verwonderlijk, want door de stijging van het waterverbruik en de vervuiling van grond- en oppervlaktewater worden de waterleidingsbedrijven in toenemende mate gekonfronteerd met milieu-problemen. Waterbesparing is één van de instrumenten om deze problemen aan te pakken. Maar om de consument op een doeltreffende wijze tot waterbesparing aan te zetten, moet eerst inzicht worden verkregen in zijn waterverbruik en de daarin te verwachten ontwikkelingen.

De projectgroep Waterbesparing van de Vewin gaat voorstellen ontwikkelen om tot waterbesparing te komen. De hiervoor benodigde gegevens over de samenstelling van het waterverbruik zijn verouderd en ontoereikend. Nadat deze gegevens in 1979 werden verzameld, voltrokken zich opvallende wijzigingen in bijvoorbeeld de bevolkingssamenstelling (vergrijzing), de badgewoonten, het wasmachinegebruik en de was- en warmwaterapparatuur. Ook ontbreekt het antwoord op de vraag welke groepen van de bevolking verantwoordelijk zijn voor de toename van het waterverbruik (van gemiddeld 118 li-

ter/persoon/dag in 1979 naar 131 liter/persoon/dag in 1989) en welke toename in het verbruik nog mag worden verwacht. M.J.

Edukatie

UTRECHT - Natuur- en milieuedukatie en welzijnswerk, een combinatie met vele mogelijkheden. Op divers plaatsen zijn al experimenten en projecten op gang gekomen. Het ministerie van LNV en de Natuurbeschermingsraad hebben het initiatief genomen voor een conferentie over de vraag wat er nodig is, om deze ontwikkelingen meer te laten zijn dan een modegril, meer dan incidentele activiteiten. Aan de orde komt wat er nodig is om natuur- en milieuedukatie in te voeren in de diverse sectoren van het welzijnswerk: sociaal-kultureel werk, jeugd- en jongerenwerk, opbouwwerk, volwassenenedukatie.

Ook wordt ingegaan op de pedagogische uitgangspunten van natuur- en milieuedukatieve materialen, die zij ontwikkelt voor het volwassenenwerk.

De conferentie is bedoeld voor tweede lijnswerkers en stafmedewerkers uit de diverse sectoren van het welzijnswerk, uit natuur- en milieuedukatieve organisaties; voor beleidsmakers en ontwikkelaars; ook sterk betrokken vrijwilligers kunnen deelnemen.

Het programma staan inleidingen van: staatssecretaris Gabor, prof. dr. J.D. Imelman (leren, weten en geweten), drs. G.J. Jutten (ervaringen in de praktijk), prof. dr. H.P. Stroomberg (implementatie van natuur- en milieuedukatie) en H. Westerman (stapje voor stap). In de werkgroepen worden ervaringen van projecten gepresenteerd en wordt de bruikbaarheid ervan in andere situaties en plaatsen besproken.

De conferentie wordt gehouden op 20 maart 1992, Sociaal Kultureel Centrum de Musketon te Utrecht. Deelname bedraagt: beroepskrachten f 75,- en vrijwilligers f40,-. Informatie is aan te vragen bij Erna Visser 020-6228115.

M.J.

WADDENEILANDEN

Eldorado terug

TERSCHELLING - Onder andere door zure regen en duinvastlegging heeft zich ook in de duinen van Terschelling een saaie en eentonig begroeiing ontwikkeld met voornamelijk Duinriet en Helmgras. De verdwijning van de diversiteit en het verlies aan dynamiek heeft zijn weerslag op de fauna waaronder de beroemde vlinderpopulatie. In het duingebied Eldorado, ten westen van paal 8, is Staatsbosbeheer in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, een kleinschalig project gestart om de diversiteit en dynamiek terug te brengen. Hiervoor moet de begroeiing verwijderd worden zodat het zand weer kan gaan stuiven. Het gebied is slechts klein (2500-5000 m²) en ligt ver van paden en zeereep zodat er geen overstuiving of gevaar voor de zeevering dreigt.

L.B.

Buitengebied

TERSCHELLING - Het bestemmingsplan met betrekking tot het zuidelijke gedeelte van het eiland, waar tegen de duinrand de meeste campings liggen, is herzien. Politieke verschuivingen op het eiland hebben er echter toe geleid dat het plan gedeeltelijk alweer achterhaald is. Het gemeentelijke kampeerbeleid zoals weergegeven in een nota uit 1991 sluit namelijk niet aan bij het huidige herziene bestemmingsplan. In deze nota wordt onder andere de groei van het totale oppervlak kampeerterrain in enkele concentratiegebieden toegestaan waarmee het stabilisatiebeleid, zoals verwoord in het bestemmingsplan, door de gemeente verlaten is. Het bestemmingsplan is daardoor alweer aan een nieuwe wijziging toe. Of dit daadwerkelijk gaat gebeuren is nog niet duidelijk. Wel duidelijk is dat Gedeputeerde Staten van Friesland het herziene Bestemmingsplan Buitengebied Terschelling ongewild heeft goedgekeurd, dit ten gevolge van een procedurefout. Samen met De Stichting Duinbehoud zich grote zorgen om de effecten van de groei van de recreatie in het buitengebied.

L.B.

NOORD-HOLLAND

Gebrilde fazant

TEXEL - Sinds enige tijd is de dierenwereld van de zuidelijke Texelse duinen uitgebreid met een interessante vogelsoort: de gebrilde fazant.

Het gaat hier niet om een biologische bijzonderheid, maar om ten behoeve van de plezierjacht gekweekte vogels.

In gevangenschap gehouden hoenders gedragen zich vaak agressief. Daarom worden ze voorzien van een soort brillette, dat helpt voorkomen dat ze hun soortgenoten pikken. Kippen, maar ook fazanten zitten vaak bebrild in hokken. Fazanten worden gekweekt ten behoeve van de plezierjacht: vlak voor de jacht begint worden ze uitgezet om vervolgens te worden afgeschoten.

Op Texel is het uitzetten van fazanten al jarenlang verboden. Toch verschijnen jaarlijks, aan het begin van het jachtseizoen, groepjes opvallend tamme fazanten in de bossen en duinen. Aan zekerheid grenzende vermoedens over de herkomst van die dieren bestond al lang, ook bij Staatsbosbeheer, maar het is nagenoeg onmogelijk de ouders op heterdaad te betrappen.

Door het verschijnen van gebrilde dieren in de Texelse duinen is nu wel haast de zekerheid verkregen dat er inderdaad illegaal fazanten worden losgelaten. Kennelijk heeft men vergeten de vogels de bril af te zetten alvorens ze haastig de vrijheid te geven, zodat ze enkele uren later "weidelijk" geschoten konden worden...

Vogels die de pech hebben gehad, dat ze de jacht overleefden, staat de honger dood te wachten: het brillette belemmert ze bij het zoeken naar voedsel...

Dit voorval is naar de mening van de Werkgroep Landschapszorg Texel eens te meer een bewijs voor het feit, dat in natuurreervaten geen plezierjacht thuishoort.

M.J.

Ledenfestival

ZAANDAM - De Noordhollandse Milieufederatie passeert binnenkort de magische grens van 150 aangesloten organisaties. Dat is een festival waard! Hiervoor nodigt zij al deze organisaties uit, want met elkaar vormen zij het federatieve verband waarin actie gevoerd wordt voor behoud en herstel van natuur en milieu.

U bent op zaterdag 14 maart 1992 tussen 10.00 uur en 17.00 uur van harte welkom op "Het Hondervijftig Ledenfestival" in "De Nieuwe Slof" te Beverwijk. Op deze dag wordt een keur aan feestelijke en serieuze activiteiten georganiseerd, zoals: de uitreiking van de Mollenprijs,

een workshop Milieutheater, een doorlopend radioprogramma, de huldiging van het 150ste lid, een milieuspel voor kinderen, een excursie, een touwtrekwedstrijden, muziek en cabaret.

Een speciale activiteiten is de groepsfoto (vanuit de lucht) van alle 150 lid-organisaties die tezamen het getal 150 vormen.

Voor meer informatie kunt u bellen naar Nicolaï Bolt (075-351598). M.J.

Reeënjacht

AMSTERDAM - De Amsterdamse waterleidingsduinen zijn jarenlang primair beheerd als waterwingebied. De laatste jaren is echter het natuurbehoud steeds belangrijker geworden. In het beleid van de gemeente Amsterdam, eigenaar van het 3.400 ha grote duingebied, is het natuurbehoud inmiddels tweede hoofddoel geworden. Voor het faunabeheer betekent dit, dat wordt gestreefd naar een zo natuurlijk mogelijk beheer. Het verhuur van de jacht aan particulieren is in 1984 beëindigd waarmee een definitief einde kwam aan het uitzetten van fazanten (10.000 stuks per jaar) en het bijvoeren daarvan. Ook kraaien, eksters en vossen worden ongemoeid gelaten. Alleen op konijnen en Reeën mag nog worden gejaagd door eigen personeel van het Gemeentelijk Waterleidingbedrijf, geassisteerd door leden van een jagerscombinatie.

Reeënjacht dient echter geen enkel beheersdoel. Noch voor waterwinning, noch voor natuurbehoud is het nodig. Evenmin staan land-, tuin- of bosbouwbelangen op het spel en schade aan bollen langs de binnenduintrand komt niet meer voor dankzij reewerende rasters. In feite dient de reeënjacht momenteel alleen het genoegen van enkele tientallen jagers, poeliers en restauranthouders. Dit wordt gerechtvaardigd met het argument dat zij "oogsten" door de jaarlijkse aanwas weg te nemen en zo het aantal op peil te houden. In een natuurterrein als de AWD zal de populatie door natuurlijke oorzaken als ouderdom, ziekte, parasieten, voedselschaarste en weersomstandigheden worden gereguleerd. In enkele grote natuurgebieden in Nederland (w.o. het Gooisch Natuurreservaat, grote delen van de Veluwe in eigendom van Natuurmonumenten en de Alde Feanen) wordt al niet meer op Reeën gejaagd. Uit onderzoek in de Alde Feanen is gebleken dat de populatie zonder menselijk ingrijpen uitstekend gedijt, zichzelf reguleert en in goede conditie blijft. In zo'n natuurlijke situatie is de concurrentie om voedsel en ruimte groter dan wanneer wel wordt gejaagd. Het gemiddelde gewicht van de dieren zal daarom lager zijn. Lichaamsgewicht alleen is geen indicatie voor de konditie

Duinconsulentendag

IJMUIDEN - De oproep aan duinconsulenten om een ontmoetingsdag te organiseren heeft inmiddels tot initiatieven geleid. Op zaterdag 25 april 1992 zal in IJmuiden een duinconsulentendag plaatsvinden. Deze dag is overigens niet alleen voor duinconsulenten bedoeld, ook andere belangstellenden zijn van harte welkom.

Deelnemers zijn vanaf 10.00 uur welkom in het Pieter Vermeulen Museum (Moerbergplantsoen 20) in IJmuiden, waar men met koffie ontvangen zal worden. Het programma begint met een voordracht over het wel en wee van het duingebied rond IJmuiden. Dit gebied heeft nog kort geleden de nodige aandacht gekregen: zowel de plannen met de strandvlakte bij de Zuidpier als de aanleg van stuifkuilen in Duin en Kruidberg hebben de landelijke pers gehaald. Het praatje wordt gevolgd door een excursie naar deze beide terreinen. We zullen ons per bus verplaatsen naar het strand bij de Zuidpier, waar we misschien nog de laatste resten van primaire duintjes kunnen zien. Vandaar lopen we over het strand naar Duin en Kruidberg, waar we een bezoek zullen brengen aan

recentelijk gegraven stuifkuilen. De tocht gaat verder door het natuurmonument Duin en Kruidberg richting Santpoort. Plantenliefhebbers kunnen hun hart nog even ophalen aan de karakteristieke flora van de binnenduintrand, als het weer en de tijd dat toelaten. De bedoeling is om deze excursie 17.00 uur in Santpoort te beëindigen.

Degenen die met de auto naar het Pieter Vermeulen Museum komen, kunnen vanuit Santpoort met de bus terug naar IJmuiden, maar er zijn ook uitstekende trein- en busverbindingen met Haarlem.

We hopen door middel van deze dag het contact tussen de duinconsulenten te bevorderen. Er zal volop gelegenheid zijn om ervaringen en inzichten uit te wisselen. Bovendien hopen we dat ook andere belangstellenden deze gelegenheid zullen aangrijpen om kennis te maken met de duinconsulenten. De duinconsulenten zullen persoonlijk bericht ontvangen over het definitieve programma. Andere belangstellenden kunnen zich telefonisch of schriftelijk opgeven voor deelname aan deze dag bij Stichting Duinbehoud, Postbus 11059, 2301 EB Leiden, tel. 071-131800. Ook zij zullen een definitief programma ontvangen. K.L.

en vitaliteit van een dier. Bovendien zullen na stopzetten van de jacht de wijfjes op latere leeftijd gaan werpen en is het aantal kalveren per worp kleiner. De jaarlijkse aanwas vermindert dus in dat geval. Kadavers van gestorven Reeën kunnen tijdelijk een belangrijke voedselbron vormen voor aaseters zoals Buijzerd, Vos en Raaf.

Een bijkomend voordeel van beëindiging van de jacht op Reeën is dat de rust in het gebied toeneemt en dat de dieren minder schuw zullen worden. Een prettig vooruitzicht voor de honderdduizenden bezoekers van het terrein! Daartegenover staat dat het vaker zal voorkomen dat bezoekers een dood, oud of ziek Ree zullen zien, wat in het verleden wel heeft geleid tot protesten en sentimentele stukken in de krant. De vraag is natuurlijk wat erger voor de Reeën: steeds in paniek worden opgejaagd, permanente schichtigheid en stress en tenslotte omkomen door kogels danwel oud worden en doodgaan in de natuur. Voorlichting en publiciteit hebben in Friesland de aanvankelijke protesten ("Alde Feanen kerkhof voor Reeën") doen omslaan naar een algemene steun van bezoekers.

Op grond van deze overwegingen heeft de Partij van de Arbeid (op initiatief van mr. A.J. Cnoop Koopmans) de gemeente Amsterdam voorgesteld de jacht op Reeën te stoppen. Binnenkort zal de gemeenteraad zich over dit voorstel uitspreken. T.V.

Schaapskudde

DE ZILK - In november 1991 heeft Gemeentewaterleidingen Amsterdam een kudde Drentse heideschape aangekocht en tijdelijk uitgezet in het Haasvelderbos in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Medio 1992 zal de kudde worden ingezet in de gebieden Sasbergen en Paardenkerkhof in het zuidelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen waar nog het laatste stuk heide te vinden is dat in de regio voorkomt. Dit stuk heide dreigt door vergrassing tengevolge van zure regen te verdwijnen. De schape zullen de strijd aanbinden met allerlei grassoorten die

de ontwikkeling van de waardevolle heidevegetatie belemmeren. Door begrazing zullen ook de kruidrijke graslanden in die omgeving betere kansen krijgen. M.J.

Natuurlijke oevers

VOGELENZANG - In de wintermaanden is door Gemeentewaterleidingen bij wijze van proef een aantal infiltratiegeulen in de Amsterdamse Waterleidingduinen heringericht. De voedselrijke bovengrond van de oevers is verwijderd en de oevertaluds zijn aangepast. Het waterleidingbedrijf hoopt hiermee nieuwe leefgebieden te scheppen voor planten en dieren die in een voedselarme omgeving gedijen.

De oevers van de infiltratiekanalen zijn in het verleden belast met voedingsstoffen afkomstig uit het voorgezuiverde Rijnwater dat in de duinen wordt geïnfilteerd ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Alhoewel het te infiltreren rivierwater sinds 1975 intensiever wordt voorgezuiverd waardoor het minder voedingsstoffen bevat, bevatten de oevers van de infiltratiegeulen nog steeds voedingsstoffen uit het verleden. Door deze voedselrijkdom zijn de oevers begroeid met ongewenste ruigtekruiden zoals bijvoorbeeld Brandnetels, Akkerdistel en Harige wilgenroosjes.

Omdat voor het verwijderen van de vervuilde grond zware machines nodig zijn, worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd. M.J.

ZUID-HOLLAND

Hekwerk

WASSENAAR - Door het verlagen van de afsterfing langs de Wassenaarseslag ontstaat er een betere uitwisseling van wild in de duingebieden Meijndel en Berkheide. Het bestaande, twee meter hoge harmonicaadraad

is vervangen door een "open" afzetting van vier prikkeldraden die niet hoger is dan een meter. Kleine dieren als Konijnen en Vossen kunnen hier makkelijk doorheen en de grotere viervoeters als Reeën kunnen over de barrière heen springen.

Het plan voor een betere uitwisseling van wild tussen de beide natuurgebieden is destijds al geopperd door het adviesbureau Duin en Kust. Momenteel vormt de Wassenaarseslag voor de dieren nog een onneembare scheidslijn. In een rapport dat werd gemaakt in opdracht van de provincie Zuid-Holland deed het adviesbureau het voorstel de rijbaan van de Wassenaarseslag door een tunnel te leiden, zodat het duingebied daarboven gewoon zou kunnen doorlopen. De enorme kosten staan uitvoering van dit plan voorlopig in de weg. Met het verlagen van de afsterking wordt tegen een veel lagere investering het beoogde effect al voor een belangrijk deel bereikt. Voor dit karwei trekt Staatsbosbeheer - dat het duingebied tussen Katwijk en Wassenaar beheert - ongeveer 20.000 gulden uit. M.J.

Sluftermeer

VOORNE - De gemeente Rotterdam is van plan om het Sluftermeer voor de Maasvlakte te dempen en in te richten als zanddepot. Hierdoor zou een waardevol natuurgebied voor de kust van Voorne verloren gaan.

Het Sluftermeer, ca 90 ha groot, is ontstaan door de aanleg van een verbindingssdam van zand tussen de Slufter (Grootschalige Slibberging) en de Maasvlakte. De verbindingssdam heeft tot doel de noordzijde van de Slufter enigszins te beschermen tegen aanvallen van de zee. Het meer zelf is noch een onderdeel van het slibbergingsdepot noch een onderdeel van de Maasvlakte en heeft zich ontwikkeld tot waardevol natuurgebied met vele vogelsoorten (o.a. Kluut, Slobeend en Bergeend). Vanuit de Voordelta voor de kust van Voorne bezoeken dagelijks vele vogelsoorten het Sluftermeer om voedsel te zoeken.

Het dempen van het meer komt in feite neer op een uitbreiding van de Maasvlakte en is derhalve een begin van uitvoering van het ontwerp Havenplan 2010. De uitvoering van dat plan, dat nog geen enkele formele procedure heeft doorlopen, is gebonden aan een Milieu-effect rapportage (MER). Het vooruitlopen op de uitvoering van dat plan of delen ervan is volgens de Stichting Duinbehoud ontoelaatbaar. Zeker omdat het gebruik van een groot deel van het gebied nog helemaal niet planologisch geregeld is en er een natuurgebied verloren gaat. M.J.

Prijsuitreiking

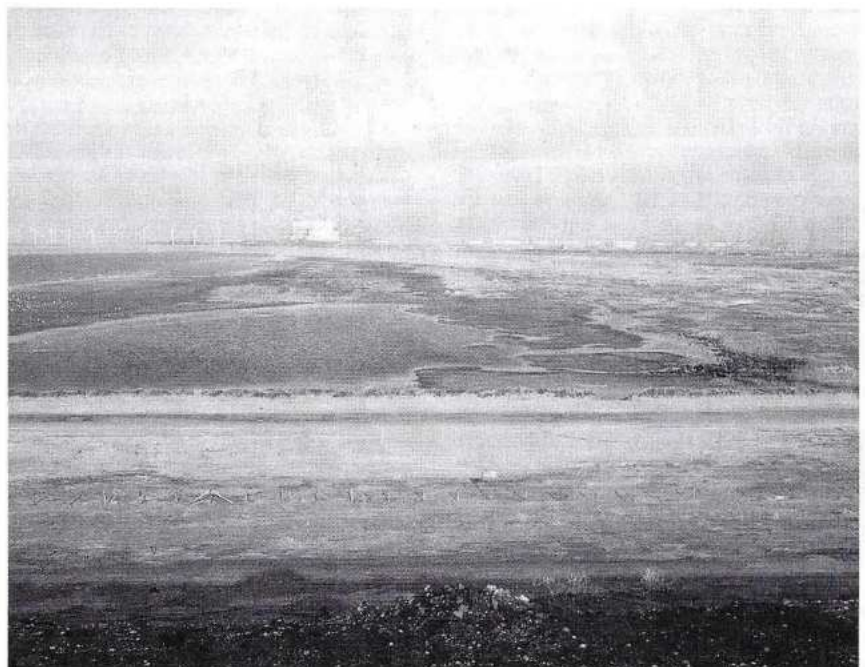
DEN HAAG - Abraham Schierbeek, een Haagse leraar biologie, geldt als de grondlegger van het biologisch onderzoek in Meijndel. In de twintiger jaren legde hij de grondvesten voor dit onderzoek vanuit de visie dat kennis over het gebied, de planten en dieren en hun relaties onontbeerlijk was voor een goede bescherming en beheer. Ter nagedachtenis aan zijn pionierswerk stelde de gemeente Den Haag een naar hem vernoemde prijs in, bestaande uit een penning, een oorkonde en een geldbedrag, die eens in de vijf jaar wordt uitgereikt aan personen die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor het natuurbeheer in Meijndel.

In de 80-er jaren is de prijs niet overhandigd. Deze ommissie is onlangs goedge maakt door in 1991 de prijs aan twee mensen toe te kennen op voorspraak van het Duinwaterbedrijf Zuid-Holland, de beheerder van Meijndel. Als eerste viel de eer te beurt aan Harry Wanders, nestor van het meeuwenpopulatie-onderzoek. Reeds 60 jaar struint hij door het gebied, reeds 40 jaar heeft hij zich met ziel en zaligheid overgegeven aan de studie van de opkomst, bloei en neergang van de broedkolonies van Zilvermeeuw, Kleine mantelmeeuw, Stormmeeuw en Kokmeeuw. In zijn dankwoord liet hij goed doorklinken hoezeer vooral de romantische beleving van de duinen het motief is geweest om zijn volhardende werk uit te voeren.

De tweede laureaat (jawel, zo heten die mensen dan!) was Gerrit-Jan de Bruijn, als blijk van waardering voor zijn grote inspanningen op het gebied van de natuuronderzoek en -educatie in het gebied. Met deze argumentatie werd eens te meer bewezen dat het denken over natuurbeheer zich in de afgelopen tien jaar sterk heeft ontwikkeld. Was het tot voor die tijd vooral een prijs die was bedoeld voor mensen die zich op wetenschappelijk onderzoek verdienstelijk hadden gemaakt, met de keuze voor Gerrit-Jan de Bruijn werd hiervan voor het eerst afgeweken. Vertaling van onderzoeksresultaten naar het publiek werd erkend als noodzakelijke voorwaarde voor de realisatie van een maatschappelijk draagvlak voor een goed natuurbeheer.

In zijn reactie op het ontvangen van de prijs illustreerde De Bruijn treffend hoe veelzijdig zijn relatie met het gebied is geweest. Na begonnen te zijn als jochie met een drang om zijn kennis over de "wonderen der natuur" over te dragen, raakte hij als professioneel bioloog betrokken bij het Meijndel-onderzoek. Gaandeweg werd de politieke activist in hem wakker, onder andere resulterend in ondersteuning van de Stichting Duinbehoud bij diens oprichting. Hoewel nooit helemaal weggeweest uit de aktiewereld kreeg de natuuredukatie steeds meer zijn belangstelling.

Het Sluftermeer naast de Maasvlakte dreigt te worden gedempt (foto: N. van Swelm).

Generaties biologiestudenten, scholieren en allerhande andere groepen raakten door zijn bezieling onder de indruk van de duinen als natuurgebied.

De feestelijke bijeenkomst werd afgesloten met de overhandiging van het eerste exemplaar van het boek "Meeuwenkolonies in Meijndel" door ir. J. Hieter, directeur van de DZH aan Harry Wanders. T.V.

Habitat

DEN HAAG - De Europese Milieuraad heeft op 12 december jl. een akkoord bereikt over de EG-Habitatrichtlijn. Staatssecretaris Gabor toonde zich na afloop van het overleg blij met dit resultaat. Naar zijn mening is hiermee een forse stap in de richting van een sterkere bescherming van de Europese natuur gezet. De Habitatrichtlijn was één van de prioriteiten van het ministerie van LNV op het vlak van het EG-voorzitterschap zoals ook aangegeven in het Meerjarenplan Natuur en Landschap 1992-1996.

De Europese natuurbeschermingswet voorziet in de realisering van een Europese Ecologische Hoofdstructuur. De natuurgebieden van Europees belang, zoals de Waddenzee en naar verwachting ook de meeste duingebieden in Nederland en de Coto Doñana in Spanje, zullen onderdeel vormen van dit netwerk. De richtlijn verplicht de lidstaten een lijst met natuurgebieden op hun grondgebied naar de Europese Commissie te zenden.

Na goedkeuring van deze lijst moeten de lidstaten deze gebieden aanwijzen als beschermde zone. Dit betekent onder meer dat aantastingen van deze gebieden moeten worden voorkomen.

Bij onomkeerbare aantastingen van deze gebieden zijn de lidstaten verplicht compenserende maatregelen te treffen. Ook zijn er verdergaande beschermingsmaatregelen voorgeschreven voor een uitgebreide lijst van kwetsbare plant- en diersoorten in Europa. Dit betreft onder meer de Zeeschildpad en de Monniksrob, maar ook soorten als de Otter en de Bever, waarvoor in ons land herintroductieprojecten zijn gestart. M.J.